

“วีรชน” ¹ ลาว : กรณีศึกษาผ่านงานเขียนประเภท

ชีวประวัติช่วง ค.ศ.1986-2010 ²

“Lao Heroes” : A Case Study of Autobiographies in
Laos from 1986 - 2010

ดาราวิรัตน์ เมตตาริกานนท์³

บทคัดย่อ

จากการศึกษา พบว่า พรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐเป็นแกนหลักสำคัญในการสร้างประวัติศาสตร์ งานเขียนทางประวัติศาสตร์ได้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ออกมาเป็นจำนวนมากในช่วงหลังทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา ทั้งประวัติศาสตร์ชาติ ประวัติศาสตร์พรรค ประวัติศาสตร์กองทัพ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น รวมทั้งประวัติศาสตร์ประเภทชีวประวัติ โดยมีกรอบแนวคิดแบบสังคมนิยมและอุดมการณ์ชาตินิยมอยู่เบื้องหลัง สำหรับงานเขียนทางประวัติศาสตร์ประเภทชีวประวัติของ “วีรชน” นั้นพบว่า หลังเปลี่ยนประเทศเป็นสังคมนิยม พรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐบาลลาวได้ยกย่องบุคคลและหน่วยงานให้เป็น “วีรชน” โดยแบ่งกลุ่มได้เป็น 4 กลุ่มคือ 1. วีรกษัตริย์ 2. วีรบุรุษ 3. วีรชนแห่งชาติ 4. นักรบแข่งขันแห่งชาติ ทั้งสี่กลุ่มนี้ได้รับการยกย่องและให้ความสำคัญที่แตกต่างกัน งานประเภทชีวประวัติเป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่พรรคและรัฐบาลลาวได้ใช้ในการเผยแพร่อุดมการณ์ทางการเมืองของตน นอกเหนือจากจุดมุ่งหมายเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ “วีรชน” นี้แล้ว จุดมุ่งหมายหนึ่งที่สำคัญก็คือการปลูกฝังอุดมการณ์ชาตินิยมและแนวคิดสังคมนิยมนั่นเอง

¹ คำว่า วีรชน ในที่นี้หมายถึง ผู้ที่ได้รับการตีพิมพ์ยกย่องว่ามีความกล้าหาญ โดยในที่นี้หมายรวมถึงผู้ที่ได้รับการยกย่องว่ามีความกล้าหาญทั้งในสมัยระบอบกษัตริย์และระบอบสังคมนิยมของลาว ที่มีคำเรียกว่า “วีรกษัตริย์” “วีรบุรุษ” “วีรชน” และรวมทั้ง “นักรบ” ส่วนคำว่า ชีวประวัติ หมายถึง ประวัติชีวิตและผลงานของบุคคลทั้งที่เป็นบุคคลสำคัญและคนทั่วไป ที่เจ้าของเขียนหรือเล่าด้วยตนเองหรือที่คนอื่นเขียนถึง

Abstract

This case study found that the Lao People's Revolutionary Party (LPRP) and the Lao government played key roles in creating Lao history. Since 1980, large volumes of Lao historical writings have been published for the public, ranging from national, party, army, and local histories to autobiographies. All of the writings are based on nationalistic and socialistic concepts.

After the country changed to a socialistic system, autobiographies of "Heroes" in Laos were significantly influenced by the party and the government, which retained absolute power to classify whom should be written about and on what level of status. Institutes and persons who were great benefactors to Laos were honored as the country's "Heroes". The LPRP and the government classified the heroes into four groups:

- Heroic Kings (Wirakasat) "(The kings that have been admired "Heroes of the Kings"
- Presidential Heroes (Wiraburut)
- National Heroes (Wirachon Haeng Chat) (Important leaders who have been honored as "National Heroes)
- National Warriors (Winners of Competitive Battles) (Nak Rop Khaeng Khan Haeng Chat).

These four groups were given honors that differed in their level of importance. Thus, autobiographies, in addition to honoring people, became another tool that the LPRP and Lao government used to propagate their political ideology.

² บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง "การสำรวจองค์ความรู้งานเขียนทางประวัติศาสตร์ประเภทชีวประวัติลาว: การศึกษาจากเอกสาร ช่วง ค.ศ.1975-ปัจจุบัน" สนับสนุนทุนวิจัยโดยศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง

³ รองศาสตราจารย์ ดร.สาวิตรี วิชาประวัติศาสตร์และโบราณคดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทความนี้มุ่งศึกษา “วีรชน”ลาว โดยมองผ่านงานเขียนประวัติศาสตร์ประเภทชีวประวัติที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในลาวช่วงค.ศ.1986-2010 เป็นหลัก เพื่อต้องการรู้ว่าการตีพิมพ์งานเหล่านี้มีใครบ้างที่ได้รับการเขียนถึง จุดมุ่งหมายในการเขียนเป็นอย่างไร หน่วยงานไหนหรือใครเป็นผู้ทำหน้าที่เขียนงานประเภทนี้ และเนื้อหาที่น่าสนใจเน้นในประเด็นใด ส่วนการนำเสนอแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1.บทนำ : “วีรชน”ลาว 2. บริบทงานเขียนทางประวัติศาสตร์ในช่วงทศวรรษ 1980-ปัจจุบัน 3. “วีรชน”ลาว : ศึกษาผ่านงานเขียนประวัติศาสตร์ประเภทชีวประวัติช่วงค.ศ. 1986-2010

1. บทนำ : “วีรชน”ลาว

ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นสังคมนิยมในลาว ค.ศ. 1975 นั้น อาจกล่าวได้ว่า ลาวในช่วงนี้เป็นช่วงของการสร้างระบอบใหม่ และยกเลิกระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น พรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐบาลส.ป.ป.ลาว ได้ตัดสินใจนำพาประเทศก้าวขึ้นสังคมนิยม โดยนโยบายระยะแรก รัฐบาลลาวมีนโยบายเกี่ยวกับการสร้างระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมขั้นพื้นฐาน คือ การลดล้างเศรษฐกิจนายทุน ในช่วงต้นได้จัดวางระบบควบคุมสังคมแบบปฏิวัติอันเข้มงวด การสหกรณ์กรรมรวมหมู่ (นารวม) ได้ถูกนำมาใช้ ซึ่งจะพบว่า มีรูปแบบที่ใกล้เคียงกับแนวคิดของเลนิน นอกจากการสร้างชาติทางด้านเศรษฐกิจแล้ว รัฐบาลสปป.ลาวก็ได้พยายามสร้างชาติขึ้นหลายอย่างที่สำคัญประการหนึ่งคือการเปลี่ยนธงชาติและเนื้อร้องเพลงชาติ การกำหนดเครื่องหมายประจำชาติใหม่ ประกาศลดล้างการใช้เงินกีบสมัยราชอาณาจักรหันมาใช้เงินกีบที่ใช้ในเขตปลดปล่อยแทน อาจกล่าวได้ว่า ในช่วงทศวรรษแรกของการเป็นสังคมนิยมรัฐบาลลาว ดำเนินการเน้นไปที่ “งานก่อสร้างสังคมนิยม” เป็นหัวใจสำคัญ โดยมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นแกนนำ

สำหรับการยกย่องเชิดชูบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการที่ทำให้พรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐสปป.ลาวประสบผลสำเร็จในการสร้างรัฐสังคมนิยมได้นั้น พบว่า ภายหลังสถาปนาเป็นสปป.ลาวสามปี ในค.ศ. 1979 พรรคและรัฐก็ได้จัดการประชุมเพื่อยกย่องบุคคลและหน่วยงานต่างๆขึ้นเป็นครั้งแรก เรียกว่า

การประชุมใหญ่วีรชนและนักรบแข่งขันทั่วประเทศ ที่สโมสรคณะโฆษณา
อบรมศูนย์กลางพรรค บ้านหนองบอน เมืองไชยเซษฐา กำแพงนครเวียงจันทน์
ในครั้งนั้นเป็นครั้งแรกที่ได้มีการประกาศเกียรติคุณและใช้คำว่า **“วีรชนแห่งชาติ”**
ขึ้น ซึ่งประเภทการยกย่องมีทั้งที่เป็น ประเภทบุคคลและประเภทหมู่คณะได้แก่
1. กองพันวีรชน (มี 7 กองพัน) 2. แขวงวีรชน (5 แขวง) 3. กองร้อยวีรชน (มี 37
กองร้อย) 4. เมืองวีรชน (มี 20 เมือง) 5. แผนกการ โรงงาน และโรงเรียนวีรชน
(มี 3 แห่ง) 6. ตาแสงวีรชน (มี 20 ตาแสง) 7. หมู่บ้านวีรชน (มี 42 หมู่บ้าน) 8. วีรชน
ฝ่ายพลเรือนมี 42 สหาย (หนึ่งในนี้มีท่านไกสอน พมวิหาน รวมอยู่ด้วย) 9. วีรชน
ฝ่ายกองทัพมี 45 สหาย (หนึ่งในนี้มีวีรชนสี่ทองรวมอยู่ด้วย) รวมวีรชนทั้งหมด 91
สหายในจำนวนนี้มีผู้เสียสละชีวิต 22 สหาย (คณะโฆษณาทรงอบรมศูนย์กลางพรรค,
2004 ก : 754-766) ³

นอกเหนือจากประกาศเกียรติคุณ **“วีรชนแห่งชาติ”** แล้ว ในการประชุม
วันเดียวกันก็ได้ประกาศเกียรติคุณบุคคลและหน่วยงานต่างๆ เรียกว่า **“นักรบแข่งขัน
แห่งชาติ”** สำหรับในส่วนของผู้ที่ได้รับการยกย่องเป็น **“นักรบแข่งขันแห่งชาติ”**
ในปีค.ศ.1979 นี้ไม่ใช่เป็นครั้งแรกของการประกาศนักรบแข่งขันแห่งชาติ หากแต่
เป็นครั้งที่สามของการประกาศยกย่องนักรบแห่งชาติ (ครั้งแรกประกาศปี 1956
ครั้งที่สอง ค.ศ.1963 ดูหน้า15) สำหรับการยกย่องบุคคลในปีค.ศ.1979 นี้พบว่า
มีทั้งประเภทกรมกอง/แผนก/หมู่บ้าน/เมือง หรือที่เรียกว่า หมู่คณะและประเภท
บุคคล (คล้ายกับการจัดระบบวีรชนแห่งชาติ) ได้แก่ 1. แขวงหัวพัน (29 หน่วยงาน
มีทั้งหมู่บ้าน-ตาแสง-เมือง และแผนก) 2. หลวงพระบาง (15 หมู่บ้าน-ตาแสง)
3. แขวงอุดมไซ (4 หมู่บ้าน) 4. แขวงพงสาลี (10 หมู่บ้าน-ตาแสง) 5. เขต
เวียงจันทน์ (24 หมู่บ้าน-ตาแสง) 6. แขวงสะหวันนะเขต (11 หมู่บ้าน-ตาแสง)
7. แขวงจำปาสัก (3 หมู่บ้าน-ตาแสง-หน่วยงานพื้นฐานเวียดนามต่างด้าวเมือง
ปากเซ) 8. แขวงสาละวัน (3 หมู่บ้าน) 9. แขวงอัตตะปือ (4 หมู่บ้าน-ตาแสง)

⁴ นอกจากปีนี้แล้ว ต่อมาพบว่า ปี1988 พรรคและรัฐสปป.ลาวยังได้มีการยกย่องทหาร
ที่ได้ทำการการสู้รบกับไทยกรณีบ่อแต่น แขวงไชยบุรีอีก 15 คนอีกด้วย (กรมค้นคว้า
ประวัติศาสตร์,1998 :649)

10. กระทรวงโยธา (1 กองรอลำเลียงของศูนย์กลาง) 11. กองดีเด่นฝ่ายกองทัพ (25 กอง) 12. นักรบแข่งขันทั่วประเทศ ตามข้อตกลงของประธานประเทศ เลขที่ 16/ปทพท ลงวันที่ 5/4/1979 ว่าด้วยการมอบเหรียญไชยอิสระ ชั้น 2 และประกาศให้นามยศนักรบแข่งขันแห่งชาติให้บรรดาพนักงาน นักรบ กรรมกร และประชาชนผู้มีผลงานดีเด่นรวมทั้งหมด 342 สหาย (ดูคณะโฆษณาบรมศูนย์กลางพรรค, 2004ก : 766-790)

จากข้างต้น จะพบว่า คำว่า “นักรบแข่งขัน” เป็นคำที่มีมาก่อนหน้านี้ หากแต่ภายหลังจากประสบชัยชนะสามารถสถาปนาเป็นสปป.ลาวได้สำเร็จ คำว่า “วีรชนแห่งชาติ” ก็ได้ปรากฏขึ้น สำหรับงานเขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้พบว่า ในช่วงก่อน ค.ศ.1986 พบงานเขียนประเภทชีวประวัติเพียงเล่มเดียวคือ เรื่อง **“มุนเชื้อต่อสู้เสียงก้องของลัทธิวีรชนปฏิวัติ”** (ตีพิมพ์ค.ศ.1982) งานเล่มนี้เป็นลักษณะการเล่าเรื่องของผู้ที่มิพบทบทในการปฏิวัติ โดยรวมงานเขียนจากนักเขียนหลายคนเข้าด้วยกันทั้งที่ได้ระบุชื่อผู้เขียนคือ อุทิน บุนยาวง และที่ไม่ระบุชื่อ รวมทั้งที่ระบุเป็นหน่วยงานคือ หนังสือพิมพ์เสียงประชาชน ส่วนจุดมุ่งหมายในการเขียนไม่มีกล่าวไว้ แต่หลังอ่านจบแล้วก็ทำให้ทราบว่ **ต้องการเผยแพร่ยกย่องเกียรติคุณผู้มีบทบาทสำคัญในการเข้าร่วมปฏิวัติทั้งระดับแนวหน้า แนวหลัง และกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ นั้นเอง**

อาจกล่าวได้ว่า ในยุคแรกของการเข้าสู่ระบอบสังคมนิยม รัฐสปป.ลาว ได้มีการสร้างชาติภายใต้ระบอบใหม่ขึ้นหลายอย่าง รวมทั้งการสร้างคำว่า “วีรชนแห่งชาติ” ก็ได้เกิดขึ้นในช่วงนี้ เพื่อเป็นยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลและหน่วยงานสำคัญๆ ที่มีบทบาทเข้าร่วมการต่อสู้จนประสบชัยชนะในการสถาปนาเป็นรัฐสปป.ลาว

2. บริบทงานเขียนทางประวัติศาสตร์ในช่วงทศวรรษ 1980-ปัจจุบัน

กลางทศวรรษ1980 การเมืองโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญเมื่อปี ค.ศ.1986 นายมีคาอิล กอร์บาชอฟ ผู้นำสหภาพโซเวียตได้เริ่มเสนอนโยบาย กลาสนอสต์-เปเรสตรอยก้า คือ การเปิดเสรีภาพทางการเมืองและสังคมในระดับกว้าง มีผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์อินโดจีนและโลก ขณะที่

สปป.ลาวได้กำหนดการปฏิรูปภายใต้นโยบาย "จินตนาการใหม่" โดยมีท่านไกสอน พมวิหานที่เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง นโยบายใหม่นี้เป็นการปรับท่าทีใหม่ของรัฐต่อระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม คือ มีการผ่อนคลายการควบคุมจากส่วนกลาง และใช้กลไกตลาดในการพัฒนาเศรษฐกิจมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า ในยุคนี้สังคมนาวได้เปิดกว้างมากขึ้น

หากพิจารณาบริบทของงานเขียนทางประวัติศาสตร์จะพบว่า ช่วงก่อน ค.ศ.1986 กับช่วงหลัง1986 จะมีความแตกต่างกัน โดยงานช่วงก่อนค.ศ.1986 งานส่วนใหญ่พบว่าจะเน้นไปที่ การปลุกฝังในแนวคิดและแนวทางแบบสังคมนิยมเป็นหลัก ดังจะพบว่า งานเขียนที่ตีพิมพ์เผยแพร่มากที่สุดของยุคนี้ก็คือ ผลงานประเภทรวมงานสุนทรพจน์และแนวคิดของท่านไกสอน พมวิหาน⁵ นายกรัฐมนตรีคนแรกของสปป.ลาวและเลขาธิการใหญ่ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นหลัก (ดูดารา รัตน์ เมตตาริกานนท์, 2553 :28-29) นอกจากนี้ในช่วงนี้ยังได้มีการแปลงงานเขียนของของเลนิิน ตีพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาลาวจำนวนหนึ่งอีกด้วย ส่วนจุดมุ่งหมายเบื้องต้นของการตีพิมพ์เผยแพร่งานเหล่านี้เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในแนวคิดสังคมนิยมในช่วงยุคเริ่มต้นนั่นเอง

สำหรับช่วงหลังค.ศ.1986 เป็นต้นมา พบว่า งานเขียนทางประวัติศาสตร์มีจำนวนมากขึ้น งานส่วนใหญ่ผลิตโดย พรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐ ส่วนประเภทของงานพอที่จะแบ่งอย่างกว้างๆได้ ดังตัวอย่างที่ปรากฏในตารางต่อไปนี้

งานเขียนประเภทประวัติศาสตร์ชาติที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในลาว ช่วง ค.ศ.1986-2010

ค.ศ.	เจ้าของผลงาน	ชื่อหนังสือ	หน่วยงานที่ผลิต
1989	ทองสา ไชยวงศาดีและคณะฯ	ประวัติศาสตร์ลาวเล่ม 3 1893-ปัจจุบัน	กระทรวงศึกษาและกีฬา สถาบันค้นคว้าวิทยาศาสตร์สังคม
1996	พงสะหวัด บุปผา	การขยายตัวของรัฐลาว	(งานเขียนส่วนบุคคล)

⁵ การใช้ตัวสะกดในบทความนี้ คำทั่วไป และ ชื่อหนังสือ รวมทั้งชื่อเฉพาะที่ใช้แพร่หลายในไทยจะคงใช้ตัวสะกดแบบไทย เช่น เวียงจันทน์ เจ้าอนุวงศ์ เจ้าสุภานุวงศ์ เป็นต้น ยกเว้นชื่อนบุคคลจะคงใช้ตัวสะกดแบบลาว

1996	คณะชั้นนำค้นคว้า ทฤษฎี-พฤติกรรมของศูนย์กลางพรรคฯ	สปป.ลาว 20 ปี เอกสารกองประชุมสัมมนาวิทยาศาสตร์-พฤติกรรมครั้งที่หนึ่ง (9-10 พ.ย. 1995)	คณะชั้นนำค้นคว้า ทฤษฎี-พฤติกรรมของศูนย์กลางพรรคฯ
1996	บุญทะวี สอคำพันไซ	ประวัติศาสตร์ลาว คนลาว แผ่นดินของลาว(จากเวียงจันทน์ ร้างถึงประกาศเอกราช)	แผนภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์มหาวิทยาลัยแห่งชาติ เวียงจันทน์
1997	หุมพัน รัตตะนะวง (แปล)	ท่านเกริต วันวุสดี้อพเดินทางมาเวียงจันทน์ 1641-1642	กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม สถาบันค้นคว้าวัฒนธรรม
2000	สุนัด โพธิ์สานและหนูไซ หุมมะจัน	ประวัติศาสตร์ลาว(เดิกลำบรรพ์-ปัจจุบัน)	กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม
2000	พูทอง แสงอาคม	ชาติลาว คนลาว อดีตและปัจจุบัน	(งานเขียนส่วนบุคคล)
2002	นูนคง สุขะวัต	ประเทศลาวในสังคมนานาชาติ	(งานเขียนส่วนบุคคล)
2005	คณะโฆษณอบรมศูนย์กลางพรรค	สปป.ลาว (30 ปี) 1975-2005	คณะโฆษณอบรมศูนย์กลางพรรค
2005	สุนทอน กันทะวง (หัวหน้าบรรณาธิการ)	30 ปี 2 ธันวาคม 1975-2005	สำนักข่าวสารประเทศลาว
2006	สถาบันวิทยาศาสตร์สังคมแห่งชาติ(เวียดนาม)	ก้าวขึ้นสังคมนิยมโดยไม่ผ่านระบอบทุนนิยมที่เวียดนาม	แปลและจัดพิมพ์โดยสถาบันค้นคว้าการเมืองวิทยา เวียงจันทน์
2007	สถาบันวิทยาศาสตร์สังคมแห่งชาติ	บันทึกเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ลาว 1928-1975	สถาบันวิทยาศาสตร์สังคมแห่งชาติ
2009	ทงสะหวาด ประเลิด	ลาวล้านช้างก่อนฝรั่งเศสเข้ามาปกครอง	(งานเขียนส่วนบุคคล)
2009	สถาบันการต่างประเทศ	ประวัติศาสตร์การพัวพันการทูตลาว	กระทรวงการต่างประเทศ

งานเขียนประเภทประวัติศาสตร์พรรคและประวัติศาสตร์กองทัพที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในลาว

ช่วง ค.ศ.1986-2010

ค.ศ.	เจ้าของผลงาน	ชื่อหนังสือ	หน่วยงานที่ผลิต
1989	สถาบันวิทยาศาสตร์สังคมแห่งชาติ	ประวัติพรรคประชาชนปฏิวัติลาว (ฉบับสังเขป)	สถาบันวิทยาศาสตร์สังคมแห่งชาติ
1993	บัวแก้ว จะเลินสังสี	การปฏิวัติลาวและวรรณคดีปฏิวัติ	สำนักพิมพ์และจำหน่าย

ครั้งที่ 2			หนังสือแห่งรัฐสปป.ลาว
1995	สมหมาย วิยะเกต	พรรคประชาชนปฏิวัติลาวผู้สริม ขยายฐานเชื้อของชาติ	สำนักพิมพ์และจำหน่าย หนังสือแห่งรัฐสปป.ลาว
1997	คณะชั้นนำค้ำทฤษฎีและ พฤติกรรมศูนย์กลางพรรคฯ ⁶	ประวัติพรรคประชาชนปฏิวัติลาว (ฉบับสังเขป) พิมพ์ครั้งที่ 1	คณะชั้นนำค้ำทฤษฎี และพฤติกรรมศูนย์กลาง พรรคฯ
1998	กรมค้ำท้าวประวัติศาสตร์ ภายใต้พ.อ.วิไซ บ่อใบคำ และคณะฯ เรียบเรียง	ประวัติศาสตร์กองทัพประชาชน ลาว 1945-1995	-องค์คณะพรรคกระทรวง ป้องกันประเทศ -กรมใหญ่การเมือง กองทัพ -สภาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์การทหาร
2000	ห้องการค้ำท้าวทฤษฎีและ พฤติกรรม	5 บทเรียนของพรรคประชาชน ปฏิวัติลาวจากการนำพาการ เปลี่ยนแปลงใหม่	คณะโฆษณาวารม ศูนย์กลางพรรคฯ
2001	พ.ท.บุญมีสุก อินทะสานและ คณะฯ	ประวัติศาสตร์การต่อสู้ของ บรรดากำลั้งประกอบอาวุธและ ประชาชนเขตทุ่งไหหิน-เชียง ขวาง (1945-1975)	กรมค้ำท้าวประวัติศาสตร์ การทหาร กระทรวง ป้องกันประเทศ
2001	พล.ท.ไอ่ สุลักษณ์แสง	สรุปสงครามปฏิวัติปลดปล่อย ชาติของกองทัพและประชาชน ลาว (1945-1975)	กระทรวงป้องกันประเทศ
2004	พล.ท.ไอ่ สุลักษณ์แสงและ คณะฯ	สรุปสงครามประชาชนภายใต้ การนำพาของพรรคประชาชน ปฏิวัติลาว 1945-1975	คณะชั้นนำการสรุป สงครามประชาชนขึ้นกับ กรมการเมืองศูนย์กลาง พรรคฯ
2005	พ.อ.วิไซ บ่อใบคำและ คณะฯ	ประวัติศาสตร์การต่อสู้ของ กองทัพและประชาชนลาวบรรดา เผ่าด้านกับการรุกรานของ จักรพรรดิฝรั่งเศส-อเมริกาอยู่ที่ แขวงภาคใต้ (1945-1975)	กรมวิทยาศาสตร์- ประวัติศาสตร์การทหาร กระทรวงป้องกันประเทศ
2005	คณะจัดตั้งศูนย์กลางพรรค	ยุทธศาสตร์การนำพาของพรรค ประชาชนปฏิวัติลาวต่อกรงาน	คณะจัดตั้งศูนย์กลาง พรรค

		จัดตั้ง ก่อสร้างพรรค-พนักงาน	
2008	พ.อ.ผาลม ลินทองและ คณะฯ	ประวัติศาสตร์การต่อสู้ของกำลัง ประกอบอาวุธและประชาชน บรรดาเผ่าภาคเหนือลาวด้านกับ ล่าเมืองขึ้นฝรั่งเศสและจักรพรรดิ อเมริกาบูรณ (1945-1975)	กรมวิทยาศาสตร์- ประวัติศาสตร์การทหาร กระทรวงป้องกันประเทศ
2010	คำพอน บุนนະดีและคณะฯ	ประวัติศาสตร์พรรคประชาชน ปฏิวัติลาว (โดยสังเขป) พิมพ์ครั้งที่ ที่สอง	สถาบันวิทยาศาสตร์ สังคมแห่งชาติ

งานเขียนประเภทประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในลาว ช่วง ค.ศ.1986-2010

ค.ศ.	เจ้าของผลงาน	ชื่อหนังสือ	หน่วยงานที่ผลิต
1998	สุดะพน เนาวะลาดและ คณะฯ	ประวัติศาสตร์แขวงเวียงจันทน์	คณะบริหารงานพรรค แขวงเวียงจันทน์
2000	ท่านโพไซ สีหัจจ (รองเลขา พรรคแขวงสาละวัน)และ คณะฯ	ประวัติศาสตร์แขวงสาละวัน	คณะจัดทำหนังสือ ประวัติศาสตร์แขวงสาละ วัน
2004	คณะโฆษณอบรมศูนย์กลาง พรรค	ประวัติเขตใต้ลาว	คณะโฆษณอบรม ศูนย์กลางพรรค
20008	ไมสิง เพ็ดสาวง	ประวัติศาสตร์-มุนเชื้อแขวงหัว พัน เล่ม 2	(งานเขียนส่วนบุคคล)
2009	หิมมะกอน มะโนทัม	ความเป็นมาของนครหลวง เวียงจันทน์ เล่มที่ 2 นครหลวง เวียงจันทน์สมัยอาณาจักรลาว ล้านช้าง	(งานเขียนส่วนบุคคล)
2010	หิมมะกอน มะโนทัม	ความเป็นมาของนครหลวง เวียงจันทน์ เล่มที่ 1 เมือง เวียงจันทน์สมัยโบราณ	(งานเขียนส่วนบุคคล)

⁶ หมายเหตุ คณะชั้นนำค้นคว้าทฤษฎีและพฤติกรรมศูนย์กลางพรรคฯได้ปรับเนื้อหาจากฉบับ
ที่คณะกรรมการวิทยาศาสตร์สังคมได้ร่างขึ้น

จากข้างต้นจะพบว่า ปลายทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา มีงานเขียนทางประวัติศาสตร์ตีพิมพ์เผยแพร่ออกมาเป็นจำนวนมาก จนอาจกล่าวได้ว่าพรรคประชาชนปฏิวัติลาวและรัฐสปป.ลาวได้ให้ความสำคัญกับการสร้างงานประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ นับตั้งแต่ประวัติศาสตร์ชาติ ประวัติศาสตร์พรรค ประวัติศาสตร์กองทัพจนกระทั่งถึงประวัติศาสตร์ท้องถิ่น งานเขียนเหล่านี้ หากพิจารณาเนื้อหาจะพบว่า เน้นไปที่การเคลื่อนไหวในช่วงทำการปฏิวัติเป็นหลัก ส่วนจุดมุ่งหมายของงานส่วนใหญ่จะพบว่ามุ่งไปที่การปลูกฝังแนวคิดแบบสังคมนิยมและอุดมการณ์ชาตินิยมเป็นสำคัญ ส่วนโครงเรื่องที่มีการผลิตซ้ำผ่านทั้งหนังสือ ประวัติศาสตร์ แบบเรียน พิพิธภัณฑ์ อนุสาวรีย์และแนวการเขียนที่ครอบงำประวัติศาสตร์นิพนธ์สมัยใหม่ของลาวนั้นพบความนี้ไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษา หากแต่เป็นแนวทางการวิจัยที่ผู้เขียนจะทำต่อไป

3. "วีรชน"ลาว : ศึกษาผ่านงานเขียนประวัติศาสตร์ประเภทชีวประวัติช่วง ค.ศ.1986-2010

จากการศึกษาพบว่า ในช่วงปลายทศวรรษ 1980 พรรคและรัฐบาลลาวนอกเหนือจากการให้ความสำคัญกับการสร้างงานประวัติศาสตร์ประเภทต่างๆ แล้วพบว่า งานเขียนประวัติศาสตร์ประเภทชีวประวัติก็ได้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ออกมา งานชีวประวัติของ "วีรชน" ก็เป็นอีกผลงานหนึ่งที่พรรคและรัฐได้ให้ความสำคัญ พอที่จะจัดกลุ่มตามคำเรียกชื่อในช่วงนี้ได้เป็น 4 กลุ่มคือ

1. **"วีรกษัตริย์" ลาว** เป็นที่น่าสนใจว่าหลังค.ศ.1986 เริ่มมีงานเขียนเกี่ยวกับกษัตริย์ของลาวในอดีต จากการศึกษพบว่า งานเขียนเกี่ยวกับกษัตริย์ของลาวในระยะแรกที่ตีพิมพ์เผยแพร่เป็นงานส่วนบุคคล ผู้ที่มีบทบาทสำคัญก็คือ งานของ **ดวงไซ หลวงพะสี** เรื่อง **สมเด็จพระเจ้าฟ้างุ้ม** (ตีพิมพ์ครั้งแรก 1997 ครั้งที่สอง 1997 และครั้งที่ 3 ค.ศ.2008) **สมเด็จพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช** (ตีพิมพ์ครั้งที่ 3 ปี ค.ศ.2004) **สมเด็จพระเจ้าอนุวงศ์** (ตีพิมพ์ครั้งแรก 1996 ครั้งที่ 2 ค.ศ.1997) และงานทั้ง 3 เรื่องนี้ยังได้มีการรวมเป็นเล่มในชื่อเรื่อง **3 วีรกษัตริย์แห่งอาณาจักรลาวล้านช้าง** (ตีพิมพ์ปี ค.ศ.2000) อีกด้วย จะเห็นได้ว่าผลงานของดวงไซ หลวงพะสี ในช่วงแรกๆนี้มีส่วนสำคัญในการทวนระลึกถึง "วีรกษัตริย์"

ของลาวสมัยอดีต

ส่วน **จุดมุ่งหมาย**ในคำนำ 3 วิรัชัตริย์แห่งอาณาจักรลาวล้านช้างระบุว่า (ดวงไซ หลวงพะสี, 2000 : คำนำ) “เพื่อสะดวกแก่การศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์และพงศาวดารลาว ผู้เขียนจึงได้รวบรวมเอา 3 **วิรัชัตริย์**ของลาวที่ถือว่าในสมัยของแต่ละพระองค์ปกครองบ้านเมืองนั้นมีความโดดเด่นเป็นพิเศษ เช่น **พระเจ้าฟ้างุ้มแหล่งหล้าธรณีเป็นวิรัชัตริย์ผู้รวบรวมผืนแผ่นดินลาวให้เป็นชาติลาว** มีคนลาวเป็นปึกแผ่นแก่นสาร (1353-1373) **สมเด็จพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชเป็นวิรัชัตริย์ทั้งปกปกครองแผ่นดินลาว** ทั้งขยายอาณาเขตแผ่นดินลาวให้กว้างใหญ่ และ**ทั้งบูรณะสร้างชาติลาวให้เจริญรุ่งเรือง** (1548-1571) และ**พระเจ้าอนุวงศ์เป็นวิรัชัตริย์ที่องอาจกล้าหาญได้นำพาประชาชนลาวลุกขึ้นต่อสู้กอบกู้เอกราช** (1804-1829) ...ซึ่งความองอาจกล้าหาญเป็นแบบอย่างให้คนลาวรุ่นหลังได้สานต่อเจตนารมย์จึงมีถึงทุกวันนี้ว่าคนลาวเป็นผู้รักชาติและทางชาติองอาจกล้าหาญ...”

จากจุดมุ่งหมายข้างต้น จะพบว่า วิรัชัตริย์ทั้งสามพระองค์คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้างุ้มแหล่งหล้าธรณี ได้รับการเขียนถึงในฐานะผู้รวบรวมแผ่นดินลาว รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงการจัดระเบียบของบ้านเมืองและการนำพุทธศาสนาเข้ามาเผยแพรในลาวอีกด้วย นอกจากเจ้าฟ้างุ้มแล้ว หนังสือเล่มนี้ยังเขียนถึง สมเด็จพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชในฐานะผู้สร้างและพัฒนาแผ่นดินลาวให้รุ่งเรือง การปกครองสองแผ่นดินทั้งเชียงใหม่ การนำพระแก้วมรกตจาก เชียงใหม่ มาที่ลาว การปราบเชียงใหม่อีกครั้งที่หนึ่งและสอง การขอพระเทพกษัตริ์จากอยุธยา การสร้างพระธาตุหลวงและวัดวาอาราม ฯลฯ ส่วนสมเด็จพระเจ้าอนุวงศ์นั้น ได้รับการยกย่องด้วยการย้ำให้เห็นถึงความกล้าหาญของพระองค์ด้วยการกอบกู้เอกราชและยกย่องกองทัพพระยาเชียงสาที่ต่อสู้อย่างองอาจกล้าหาญ ขณะเดียวกันเนื้อหาเล่มนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกแยกหักหลังที่ไม่ร่วมมือกับเจ้าอนุวงศ์ของฝ่ายเจ้ามันธาตุราชหลวง การกบฏต่อเจ้าอนุวงศ์ของเจ้าอุปฮาดติดสะที่เปิดเผยความลับต่อข้าหลวงไทย และการที่เจ้านครจำปาสักเข้าร่วมมือกับฝ่ายไทยพร้อมกับการชี้ให้เห็นถึงการทำลายบ้านเมืองของฝ่ายไทย

สำหรับกรณีสมเด็จพระเจ้าฟ้างุ้มนี้ เป็นที่น่าสนใจว่าในปี 2002 กระทรวง
แถลงข่าวและวัฒนธรรมได้ตีพิมพ์ผลงานเรื่องผู้นำพาสถาปนาอาณาจักรล้าน
ช้างเอกภาพ พระยาฟ้างุ้มแหล่งหล้าธรณีครบรอบ 650 ปี จุดมุ่งหมายหนึ่งของการ
ตีพิมพ์ผลงานก็คือเพื่อ “เป็นที่ศึกษาอบรมจิตใจชาติให้แก่ประชาชนลาวบรรดาเฝ้า
โดยเฉพาะเยาวชนของชาติ ให้เห็นได้น้ำใจต่อสู้เสียสละเพื่อชาติเพื่อประชาชน
ในระยะผ่านมา เพื่อให้เกิดความรักชาติและรู้เสียสละเพื่อชาติ..” ซึ่งจะเห็นได้ว่า
จุดมุ่งหมายในการตีพิมพ์นี้ก็เพื่อสร้างอุดมการณ์ชาตินิยมนั่นเอง ส่วนกรณี
เจ้าอนุวงศ์นั้น ก่อนที่จะมีงานของดวงไซ หลวงพระสืผลิตออกมา มีงานของ
มะยูรีเห้งสัวตันและเผยแพร่ เห้งสัวตัน(1988) ถือว่าเป็นงานยุคแรกๆ ที่เขียนเกี่ยว
กับเจ้าอนุวงศ์หลังสถาปนาเป็นสปป.ลาว นอกจากนี้ยังมีงานของคณะภาษาวรรณคดี
และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยแห่งชาติได้ตีพิมพ์งานสัมมนาประวัติศาสตร์ลาว
เรื่อง ตามหารอยเจ้าอนุวงศ์ (ตีพิมพ์ ปี ค.ศ.2002) และกระทรวงแถลงข่าวและ
วัฒนธรรมยังได้ตีพิมพ์(2003) เรื่องวีรกรรมพระเจ้าอนุวงศ์ อีกด้วย

อาจกล่าวได้ว่า ผู้นำในระบบกษัตริย์ที่ได้รับการยกย่องเป็น “วีรกษัตริย์”
ที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว 3 พระองค์ คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้างุ้ม สมเด็จพระเจ้า
ไชยเชษฐาธิราช และสมเด็จพระเจ้าอนุวงศ์ และเป็นที่น่าสนใจว่า ทั้งสามพระองค์
นี้ได้รับการยกย่องให้เห็นถึงความสำคัญทั้งในหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์
(ดูดารารัตน์ เมตตาริกานนท์,2554) และในพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ของลาว และที่สำคัญ
ทั้งสามพระองค์ได้รับการยกย่องด้วยการสร้างอนุสาวรีย์ สมเด็จพระเจ้าไชยเชษฐา-
ธิราชที่หน้าวัดธาตุหลวง(สร้างสมัยราชอาณาจักร) ส่วนรัฐสปป.ลาวปี 2003
ก็ได้เปิดอนุสาวรีย์⁶ วีรกษัตริย์พระองค์แรกหลังสถาปนาเป็นสปป.ลาวขึ้น ก็คือ
สมเด็จพระเจ้าฟ้างุ้ม ที่ปากปาลัก หลักสอง อันเป็นบริเวณที่สมเด็จพระเจ้าฟ้างุ้ม

⁶ จากเอกสารของกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม (2002 :125) ทำให้ทราบว่ารัฐสปป.ลาว
มีแผนการที่จะสร้างอนุสาวรีย์เจ้าสุริยวงศา (1638-1695)ในฐานะที่ทำให้อาณาจักรล้าน
ช้างเจริญรุ่งเรืองรอบด้าน นอกจากการสร้างอนุสาวรีย์กษัตริย์ของลาวแล้ว ยังทำให้ทราบ
ว่ามีแผนการในการสร้างอนุสาวรีย์นักปฏิวัติอีกหลายคน ดังเช่นประธานไกสอน พมวิหาน
ประธานสูกานวงศ์ ท่านพุมิ วงวิจิต ท่านพูน สีปะเลิด ท่านสีสมพอน ลอวันไซ เป็นต้น(ดู
กระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม ,2002 :127-147)

นำพาประชาชนฉลองชัย ส่วนองค์อนุสาวรีย์นั้นก็ช่วยให้เห็นถึงความเก่งกล้าสามารถของพระองค์ท่านพร้อมทั้งเลือกเอานี้ไว้ซึ่งเป็นสัญลักษณ์และเป็นตัวแทนให้กับคำว่า “เอกภาพ” และความเป็นหนึ่งเดียวของอาณาจักรลาวล้านช้าง การซึ่งหมายถึงการตัดสิ่งให้ลาวล้านช้างได้รวมเป็นเอกภาพและมีอำนาจเดียวไม่ให้แตกแยก (ศุภระทรวงแสงขาวและวัฒนธรรม, 2002 : 108-109) และล่าสุดกลางเดือนพฤศจิกายน 2010 รัฐสปป.ลาวได้เปิดอนุสาวรีย์เจ้าอนุวงศ์ขึ้นที่ด้านหลังกองคำ ริมแม่น้ำโขง **เป็นที่น่าสนใจว่า** อะไรที่ทำให้มีการรื้อฟื้นและมีความพยายามเชื่อมโยงอดีตของพรรคและรัฐสปป.ลาว เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังคงไม่ใช่เพียงเพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ชาตินิยมเท่านั้น หากแต่มีความหมายลึกซึ้งมากกว่านั้น อันอาจเนื่องมาจากเหตุการณ์บางอย่างดูเหมือนจะไปกันไม่ได้กับอดีต รวมทั้งมีการท้าทายฐานคติที่มีมาแต่เดิม และประกาศถึงการยกเลิกระบบเดิมและสร้างระบอบใหม่หรือยุคใหม่ เหตุการณ์หนึ่งย่อมก่อให้เกิดความเจ็บปวดอย่างลึกซึ้งกับบุคคล ชนชั้นหรือคนบางกลุ่ม ความปรารถนาจะให้เรื่องราวของชาติต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันจึงเป็นสิ่งสำคัญในตัวของมันเอง (ได้รับอิทธิพลจากงานของเกร็ก เจ. อีตต์ เรย์โนลด์ส, 2533)

2. **“วีรบุรุษ” ลาว** เป็นคำที่พบบนปกหนังสือในช่วงทศวรรษ 2000 จากการสำรวจพบว่า ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็น “วีรบุรุษ” ของลาว ก็คือ ระดับผู้นำประเทศที่มีบทบาทสำคัญสูงสุดในการทำการปฏิวัติจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงประเทศเป็นสังคมนิยม ผู้ที่ได้รับการยกย่องด้วยคำนี้มีเพียงสองท่านคือ เจ้าสุภานุวงศ์และท่านไกสอน พมวิหาน ทั้งสองท่านเคยดำรงตำแหน่งเป็น “ประธานประเทศ” ของลาว ที่น่าสังเกตก็คือ เป็นคำที่ใช้ภายหลังจากท่านผู้นำทั้งสองได้ถึงแก่อสัญกรรมแล้วนอกจากนี้ยังพบว่าเป็นผู้ที่ได้รับการเชิดชูเกียรติด้วยเหรียญค่าแห่งชาติ

- **เจ้าสุภานุวงศ์** (13 กรกฎาคม 1909-9 มกราคม 1995) เป็นที่น่าสนใจว่าช่วงหลังทศวรรษ 1980 เป็นต้นมาเริ่มมีงานเขียนหลายเล่มทั้งจากพรรคปฏิวัติประชาชนลาวและรัฐ รวมทั้งงานส่วนบุคคลที่ได้เขียนถึงท่านประธานสุภานุวงศ์ อาจกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญผู้หนึ่งที่ได้รับการยกย่องในลาวหลังการสถาปนาเป็นสังคมนิยม ส่วนผลงานสำคัญเกี่ยวกับชีวิตประวัติของท่าน ได้แก่เรื่อง

เจ้าสุภานุวงศ์ ผู้นำปฏิวัติ (ตีพิมพ์ ปีค.ศ.1989) เป็นหนังสือเล่มแรกของท่านสุภานุวงศ์ที่ได้รับการตีพิมพ์ขึ้น โดยคณะกรรมการวิทยาศาสตร์สังคมแห่ง ส.ป.ป.ลาว **จุดมุ่งหมาย**ของการจัดทำหนังสือเล่มนี้ (1989 : คำนำ) “เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองประธานสุภานุวงศ์มีอายุครบรอบ 80 ปี เมื่อเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ปีนี้บรรดาวารสาร หนังสือพิมพ์ได้พิมพ์เผยแพร่บทเขียนของคนลาวและคนต่างประเทศจำนวนมาก โดยตอบสนองต่อความเรียกร้องต้องการของท่านผู้อ่านทั้งหลาย พวกข้าพเจ้าได้รวบรวมบทเขียนเหล่านี้เข้ากันและจัดพิมพ์เป็นหนังสือเล่มนี้...” หนังสือเล่มนี้จึงเป็นการรวมงานเขียนของบุคคลต่างๆ ดังเช่น การนำอวยพรวันเกิดครบรอบ 80 ปีของท่านประธานสุภานุวงศ์นำมาจากบทนำของหนังสือพิมพ์ประชาชน ฉบับวันที่ 13 กรกฎาคม ค.ศ.1989 ที่ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของท่านสุภานุวงศ์ที่มี ความรักชาติอย่างลึกซึ้ง จงรักภักดีต่ออุดมคติปฏิวัติ ต่อสู้อย่างกล้าหาญ ดำรงชีวิตอย่างสัตย์ซื่อ สุจริต เรียบง่ายทั้งที่เป็นเชื้อเจ้า นอกจากนี้ยังมีการนำคำปราศรัยของท่านไกสอน พมวิหาน เนื่องในโอกาสครบรอบ 80 ปีของท่านสุภานุวงศ์ กรมการเมืองศูนย์กลางพรรค คณะประจำสภาประชาชนสูงสุด และสภารัฐมนตรีได้ลงมติมอบเหรียญคำแห่งรัฐให้แก่ท่านประธานสุภานุวงศ์ ในคำปราศรัยของท่านไกสอน พมวิหานได้กล่าวถึงท่านสุภานุวงศ์ในฐานะ **ปณฺญานชนผู้ยิ่งใหญ่ เป็นเชื้อเจ้าผู้หนึ่งที่มีน้ำใจรักชาติอันดุจดั่งที่ได้นำชีวิตของตนร่วมต่อสู้กับการปฏิวัติของประชาชนซึ่งเต็มไปด้วยความยากลำบากและเสียสละ** นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นถึงพลังของท่านสุภานุวงศ์ที่สามารถดึงดูดชนชั้นต่างๆ ทั้งที่อยู่ภายในและนอกประเทศรวมทั้งชนเผ่าต่างๆ รวมใจให้เป็นหนึ่งเดียวในการสร้างเอกภาพแห่งชาติจนได้รับชัยชนะในการปฏิวัติ เป็นที่น่าสนใจว่าในการยกย่องในพิธีมอบเหรียญคำแห่งรัฐนี้ไม่ปรากฏของคำว่าเป็นวีรบุรุษ หากแต่คำนั้นมาบบนปกและในคำนำหนังสือเรื่อง **ประธานสุภานุวงศ์** จัดทำโดยคณะโฆษณาดบรมศูนย์กลางพรรค (2004) เนื่องโอกาสครบรอบ 95 ปีของท่านสุภานุวงศ์นั่นเอง

หนังสือชีวประวัติเกี่ยวกับท่านสุภานุวงศ์ เล่มต่อมาตีพิมพ์ปีค.ศ.2004 โดยทิ้งระยะห่างจากเล่มแรกนาน 15 ปี จัดทำโดย คณะโฆษณาดบรมศูนย์กลางพรรค เรื่อง **“ประธานสุภานุวงศ์”** (ตีพิมพ์ ปี ค.ศ.2004) โดยได้รับการขึ้นจากกรมการเมือง คณะโฆษณาดบรมศูนย์กลางพรรคร่วมกับห้องการศูนย์กลางพรรค

จุดมุ่งหมายของการตีพิมพ์หนังสือเล่มนี้(2004: คำนำ) ก็คือ “เพื่อระลึกวันเกิดครบรอบ 95 ปีของประธานสุภานุวงศ์อย่างมีความหมายและมีเนื้อในอันลึกซึ้ง โดยได้รับ การชี้แนะจากกรรมการเมือง คณะโฆษณาอบรมศูนย์กลางพรรคได้สมทบกับห้องว่าการ ศูนย์กลางพรรค จัดตั้งกองประชุมสัมมนาวิทยาศาสตร์ระดับชาติขึ้นที่นครหลวงเวียงจันทน์ ในวันที่ 29-30/6/2004 ภายใต้หัวข้อ “ชีวิตและภารกิจปฏิวัติของประธานสุภานุวงศ์...คณะรับผิดชอบจัดตั้งสัมมนาได้รวบรวมและเรียบเรียงบทต่างๆ ที่ได้เสนอในกองประชุมสัมมนาวิทยาศาสตร์จัดพิมพ์เป็นหนังสือ...เพื่อให้เนื้อในของแต่ละบทความมีความกลมเกลียวและสอดคล้องกัน พร้อมด้วยกันนี้พวกเขายังได้นำเอาบทเล่าเรื่องความทรงจำและบทเขียนของบางท่านเกี่ยวกับประธานสุภานุวงศ์มาพิมพ์ไว้ในหนังสือเล่มนี้...หนังสือเล่มนี้นอกจากสามารถใช้เป็นเอกสารสำหรับโฆษณา-ปาฐกถาเพื่อศึกษาอบรมการเมืองแนวคิดต่อสมาชิกพรรค พนักงาน กิตติประชาชนบรรดาชนชั้นยังสามารถใช้เป็นเอกสารข้อมูลสำหรับการค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของพรรคและของการปฏิวัติลาวเราอีกด้วย...” หนังสือเล่มนี้ได้ยกย่องท่านสุภานุวงศ์ในภพหน้าฐานะเป็น **“เชื้อเจ้า-ปัญญาชนผู้ยิ่งใหญ่ นักรักชาติ นักปฏิวัติผู้กล้าแก่น ผู้นำใต้ดิน-วีรบุรุษของชาตินลาว”**

ต่อมาอีก 5 ปี ค.ศ. 2009 สถาบันวิทยาศาสตร์สังคมแห่งชาติ สถาบันค้นคว้าประวัติศาสตร์ ได้จัดพิมพ์หนังสือ **“ประธานสุภานุวงศ์ ชีวิตและการเคลื่อนไหวปฏิวัติ”** (ตีพิมพ์ปี ค.ศ.2009 ที่สำนักพิมพ์การเมืองแห่งชาติเวียดนาม) ซึ่งเป็นการเขียนโดยคณะค้นคว้ารวบรวมที่คณะสถาบันวิทยาศาสตร์สังคมแห่งชาติได้จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น **จุดมุ่งหมาย**ในการตีพิมพ์งานชิ้นนี้นอกจากจัดขึ้น เนื่องในโอกาสระลึกวันเกิดของประธานสุภานุวงศ์ครบรอบ 100 ปีแล้ว (2009 : คำนำ) “ชีวิตและการเคลื่อนไหวปฏิวัติของประธานสุภานุวงศ์ ซึ่งเป็นหนึ่งในบรรดาผู้นำใต้ดินของพรรค-รัฐเรา และประชาชนลาวบรรดาเผ่า เพื่อจารึกคุณงามความดีอันใหญ่หลวง ทศนะหลักมัน แบบแผนวิธีทำงาน แบบแผนการดำรงชีวิต และคุณสมบัติทำปฏิวัติของประธานสุภานุวงศ์ไว้ในดวงใจของประชาชนลาว บรรดาเผ่า พนักงาน สมาชิกพรรค ลูกหลานรุ่นสืบทอดตลอดกาลนาน...” หนังสือเล่มนี้ได้แบ่งหัวข้อเป็น 5 ส่วนคือ 1. วัยหนุ่มผู้เก่งกล้าภูมิปัญญาแหลมคม (1909-1945) 2. ก้าวเดินตามเส้นทางกาปฏิวัติ (1945-1950)

3. เสด็จเจ้าสุภานุวงศ์ในการกิจต่อสู้ด้านพวงล่าเมืองขึ้นฝรั่งเศส (1950- 1955)
4. เสด็จเจ้าสุภานุวงศ์ในการกิจต่อสู้จักรพรรดิอเมริกา (1955-1975) 5. ประธานสุภานุวงศ์ยืนยงในดวงใจของประชาชนลาวบรรดาเผ่าตลอดกาลนาน

จากข้างต้นจะพบว่า พรรคและรัฐจะตีพิมพ์ผลงานของท่านสุภานุวงศ์ก็ในโอกาสสำคัญ สำหรับงานเขียนบุคคลอื่นๆ นอกจากงานข้างต้นนี้แล้ว พบว่ามีงานเขียนส่วนบุคคลอีกหลายเล่ม ดังเช่น ดวงไซ หลวงพะสี ได้จัดพิมพ์เรื่อง **บันทึกน้อยๆจากผู้นำที่ยิ่งใหญ่** (ตีพิมพ์ ปี ค.ศ.2003) และอีกเล่มคือ **3 บุรุษเหล็กแห่งเมืองท่าแขก** (ตีพิมพ์ ปี ค.ศ.2008) นอกจากนี้ยังมีงานของ **หุมพัน รัตตะนะวง** “เสด็จสุภานุวงศ์ในดวงใจของพวกเรา” (ตีพิมพ์ปี ค.ศ. 2004) งานของ **จันทอน เทียง เทบวงสา** กวีปฏิวัติอาวโส เป็นผู้ประพันธ์ขึ้น “เสด็จแดง” บทกวีเกี่ยวกับบางตอนสำคัญในชีวประวัติของประธานสุภานุวงศ์ (ตีพิมพ์ปี ค.ศ. 2007) เป็นต้น

- **ท่านไกสอน พมวิหาน** (13 ธันวาคม 1920-21 พฤศจิกายน 1992) อาจกล่าวได้ว่า ท่านไกสอน พมวิหานเป็นประธานประเทศที่ได้รับการยกย่องและมีพื้นที่ประวัติศาสตร์สูงสุดท่านหนึ่งนับตั้งแต่สถาปนาสปป.ลาว สำหรับการเชิดชูของพรรคและรัฐที่มีต่อท่านไกสอน พมวิหาน นั้น พบว่า ค.ศ.1979 ท่านไกสอน พมวิหานได้รับนามยศว่า “วีรชนแห่งชาติ” ส่วนคำว่าวีรบุรุษนั้นไม่สามารถสืบทราบได้ว่าเริ่มใช้เมื่อใดในโอกาสใด ผู้เขียนพบจากปกหนังสือที่ปรากฏในช่วงทศวรรษ 2000 ที่ผลิตโดยพรรคและรัฐ และเริ่มใช้คำ “วีรบุรุษ” บนปกหนังสือเรื่อง **ชีวิตและการกิจอันยิ่งใหญ่ของประธานไกสอน พมวิหานวีรบุรุษของชาตินลาว** (ตีพิมพ์ ปี ค.ศ. 2005) โดยคณะโฆษณอบรมศูนย์กลางพรรค (ห้องการค้นคว้าทฤษฎีและพฤติกรรม) ส่วนจุดมุ่งหมายในคำนำระบุไว้ว่า (2005 : คำนำ) “การปฏิวัติคือ ภารกิจของมหาชน มหาชนเป็นผู้สร้างประวัติศาสตร์ และประวัติศาสตร์ได้สร้างให้มีผู้นำการปฏิวัติ ภารกิจปฏิวัติของประชาชนลาวได้สร้างให้มีผู้นำที่ปรีชาสามารถ วีรชนผู้เก่งกล้าหลายท่าน ในนั้นมีประธานไกสอน พมวิหานที่เคารพรักของประชาชนบรรดาเผ่า **วีรบุรุษของชาตินลาว...**เพื่อเป็นการจดจำรำลึกผลงานและคุณความดีอันใหญ่หลวง...เนื่องในโอกาสระลึกวันเกิดของท่านครบรอบ 85 ปี (13/12/1920- 13/12/2005) คณะโฆษณอบรมศูนย์กลางพรรคพร้อมด้วย

คณะรับผิดชอบหอพิพิธภัณฑสถาน พิพิธภัณฑ์ได้ค้นคว้าเรียบเรียงและจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ออกสู่สังคม พวกเราหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ผู้อ่านได้ศึกษาเรียบเรียงและเข้าใจลึกซึ้งเพิ่มเติมอีกเกี่ยวกับชีวิตและภารกิจอันยิ่งใหญ่ของประธานไกสอน พมวิหาน...”

หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาเป็น 6 ส่วน คือ 1. ชีวิตในวัยหนุ่ม 2. ก้าวสู่การเป็นนักต่อสู้กู้ชาติ 3. ผู้นำขบวนการต่อสู้ปลดปล่อยชาตินลาว 4. ผู้นำภารกิจปกป้องรักษาและสร้างประเทศชาติ สถาปนิกเปลี่ยนแปลงลาวใหม่ 5. คำกล่าวสรรเสริญคุณงามความดีของประธานไกสอน พมวิหานจากภายในและต่างประเทศ หัวข้อนี้ได้รวมงานที่มีผู้ยกย่องท่านไกสอน พมวิหานมารวมไว้ด้วยกันโดยภาพรวมแล้วท่านคือวีรบุรุษของชาติ 6. แบบอย่างอันประเสริฐและมรดกอันล้ำค่าของประธานไกสอน พมวิหาน โดยรวมแล้วเน้นให้เห็นแบบอย่างของความรักชาติอันสุดดีและการอุทิศตัวเพื่อชาติ การมีอุดมคติการปฏิวัติอันสูงส่งของท่านไกสอน พมวิหาน และมีมานะจิตอันเด็ดเดี่ยวแน่วแน่ในการต่อสู้ เด็ดเดี่ยวรักษาความสามัคคีเป็นเอกภาพภายในพรรค รักแพง เชื้อมั่นและจงรักภักดีต่อหมู่คณะการนำและสหายร่วมอุดมการณ์ ยึดมั่นในหลักการรวมศูนย์ประชาธิปไตยและแนวทางของพรรค สุขุมรอบคอบและเด็ดเดี่ยวอาจหาญ เป็นนักค้นคว้าและใฝ่เรียน รักประชาชน ดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย ประหยัด ซื่อสัตย์ มีมนุษยธรรมสูง ส่วนมรดกอันล้ำค่าที่พวกเราต้องสืบต่อสืบทอดรักษาก็คือ เส้นทางและจุดมุ่งหมายของประเทศชาติ คือสันติภาพ เอกภาพ ประชาธิปไตย เอกภาพ วัฒนาถาวร อีกประการหนึ่งก็คือ พรรคและรัฐที่เข้มแข็ง รวมทั้งย้ำให้เรื่องความสามัคคีที่ปักแผ่นของประชาชน

นอกเหนือจากงานข้างต้น ยังมีงานอื่นๆ อีกที่เขียนถึงท่านไกสอน โดยเฉพาะในปีค.ศ.2006 มีงานเกี่ยวกับท่านไกสอน 2 เล่มที่จัดทำโดยพรรค คือ **ประธานไกสอน พมวิหาน ผู้นำที่เคารพรักของประชาชนบรรดาเผ่า** จัดทำโดยคณะโฆษณามรดกศูนย์กลางพรรค พิมพ์ขึ้นเนื่องในโอกาสวันเกิดครบรอบ 85 ปี (13/12/1920-13/12/2005) อีกเล่มหนึ่งคือ **แนวคิดของประธานไกสอน พมวิหานในการสร้างและขยายระบอบประชาธิปไตยประชาชนตามเส้นทางสังคมนิยม** (ตีพิมพ์ปี ค.ศ.2006) จัดทำโดยคณะโฆษณามรดกศูนย์กลางพรรค

ซึ่งเป็นเอกสารประชุมสัมมนานิติวิทยาศาสตร์ ระลึกวันเกิดประธานไกสอน พมวิหาน ครบรอบ 85 ปี และระลึกวันสถาปนาสปป.ลาวครบรอบ 30 ปี (2/12/1975-2/12/2005) นอกจากนี้ยังมีงานของ จันทอน เทียงเทบวงสา เรื่อง **สินไชยคุใหม่ ประวัติของท่านไกสอน พมวิหาน อุทิศแด่วันเกิดประธานไกสอน พมวิหานครบรอบ 85 ปี** (ตีพิมพ์ ปี ค.ศ. 2005) จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์วรรณศิลป์ของลาว ต่อมาค.ศ. 2008 มีงานสองชิ้นโดยคำมีนาวตัวอย่าง **เรื่องประธานไกสอน พมวิหาน ยืนยงคงตัวอยู่ในการกิจปฏิวัติอันยิ่งใหญ่ของประชาชนลาว บรรดาเผ่าตลอด** (2008) และอีกเรื่องคือ **ลุงไกสอน พมวิหานและผู้นำบางท่าน** (2008) โดยพูน คำมุนเฮือง บริษัท C.L.T.LAO ให้การสนับสนุนการพิมพ์ สองชิ้นนี้เป็นงานเขียนส่วนบุคคล

อาจกล่าวได้ว่า เจ้าสุภานุวงศ์และท่านไกสอน พมวิหาน เป็นผู้ในการปฏิวัติที่สำคัญจนพรรคและรัฐสปป.ลาวยกย่องและใช้คำว่า "วีรบุรุษ" ของชาติลาว และการย้ำความสำคัญนี้หากพิจารณาจะพบว่า เจ้าสุภานุวงศ์ได้รับการสร้างอนุสาวรีย์เจ้าสุภานุวงศ์และชื่อถนนสุภานุวงศ์(ดูกระทรวงแถลงข่าวและวัฒนธรรม,2002 :130-134) ส่วนท่านไกสอน พมวิหานก็เช่นกันที่เห็นเด่นชัดก็คือ อนุสาวรีย์ของท่านตั้งที่หน้าพิพิธภัณฑสถานไกสอน พมวิหาน เวียงจันทน์ เวียงไซ (แขวงหัวพัน) และที่เมืองคันทะบุรี แขวงสะหวันนะเขต รวมทั้งรูปหล่อครึ่งตัวที่เขตเทศบาลแขวงและเมืองต่างๆทั่วประเทศ (คณะโฆษณาสถาบันศูนย์กลางพรรค, 2005: 128-129) อย่างไรก็ตาม **เป็นที่น่าสนใจว่า** กรณีประวัติและผลงานของท่านไกสอน พมวิหาน นอกเหนือจากมีพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ในพิพิธภัณฑสถานไกสอน พมวิหานแล้ว ท่านยังมีพื้นที่ประวัติศาสตร์ในหนังสือแบบเรียน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และพิพิธภัณฑสถานปฏิวัติมากกว่าผู้นำการปฏิวัติท่านอื่นๆ รวมทั้งเป็นชื่อโรงเรียนวิทยาคารป้องกันชาติไกสอน พมวิหาน ตัวเมืองที่ได้รับนามไกสอน พมวิหานและอื่นๆ

3. **"วีรชนแห่งชาติ"ลาว** ⁷ คำว่า วีรชนแห่งชาติ ผู้เขียนพบว่า ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เวียงจันทน์ใช้คำภาษาอังกฤษว่า Lao National Heroes ตามที่กล่าวมาแล้วว่า ภายหลังสถาปนาเป็นสปป.ลาวเพียง 3 ปี (ค.ศ.1979) พรรค

และรัฐบาลลาวก็ได้เปิดการประชุมใหญ่วีรชนและนักรบแข่งขันทั่วประเทศขึ้น ในการประชุมปีค.ศ.1979 นั้นเป็นครั้งแรกที่ได้มีการประกาศเกียรติคุณและใช้คำว่า “วีรชนแห่งชาติ” ขึ้น ซึ่งการยกย่องเชิดชูเกียรติครั้งนั้นมิมีทั้งที่เป็นประเภทบุคคลและประเภทหมู่คณะ (ดูหัวข้อแรก)

สำหรับงานเขียนประเภทชีวประวัตินั้นจะพบว่าช่วงก่อนปีค.ศ.1986 มีเพียงเล่มเดียวคือ เรื่อง “**มนต์ต่อสู้เสียงก้องของลัทธิวีรชนปฏิวัติ**” (ตีพิมพ์ ค.ศ.1982) ส่วนช่วงหลังค.ศ.1986จนกระทั่งที่เขียนบทความนี้พบว่ามีงานอีกเล่มคือเรื่อง**วีรชนสีทอง** (ตีพิมพ์ปี ค.ศ.2006) หนังสือเล่มนี้จัดทำโดยคณะค้นคว้าเรียบเรียงประวัติศาสตร์มนต์อาหารนครหลวงเวียงจันทน์ ภายใต้การชี้นำเนื้อหาจากสภาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์การทหารนครหลวงเวียงจันทน์ ร่วมมือกับคณะประจำพรรคเมืองสีทองและพนักงานปฏิวัติอาวูไซ

จุดมุ่งหมาย (2006 : คำนำ)ในการตีพิมพ์ครั้งนี้ “เพื่อให้การจารึกและการหวนคืนมนต์ผลงานวีรกรรมของเหล่านักรบกู้ชาติในทศลาวอิสระของพวกเราได้รับการสืบสานตำนานวีรกรรมและเพื่อเป็นการค้นคว้าศึกษาอบรมผลงานความดีดังกล่าว ในหนังสือ “สีทองวีรชนแห่งชาติ” เล่มนี้คณะค้นคว้า... ได้ค้นคว้าและรวบรวมเอาผลงานวีรกรรม น้ำใจเด็ดเดี่ยวเหนียวแน่น เคียดแค้นไม่ยอมจำนน ความองอาจกล้าหาญของนักรบสีทองที่ได้ผ่านขบวนการต่อสู้ลำบากตรากตรำทนทุกข์ทรมานเพื่อภารกิจกอบกู้ประเทศชาติออกจากแอกการปกครองของล่าเมืองขึ้นแบบเก่าและใหม่ เพื่ออิสรภาพรวมของชาติ...” หนังสือเล่มนี้แบ่งเนื้อหาทั้งหมดเป็น 4 ตอนคือ 1. ประวัติและการกำเนิดเติบโตใหญ่ของสีทอง วีรชนแห่งชาติ (โดยสังเขป) 2. ชีวิตและการเคลื่อนไหวต่อสู้ปฏิวัติด้านการรุกรานล่าเมืองขึ้นฝรั่งเศสของสหยาสีทอง (1946-1954) 3. การต่อสู้เพื่อรื้อถอนเพื่อกอบกู้ประเทศชาติด้านการรุกรานของจักรพรรดิอเมริกา (1959-1960) 4. บางบทเรียนและแบบอย่างของสหยาสีทองวีรชนแห่งชาติ **เป็นที่น่าสนใจว่า** การวางโครงเรื่องคล้ายกับการเขียนประวัติศาสตร์ชาติ โดยรวมแล้ว

⁷ เป็นที่น่าสังเกตว่า คำว่าวีรชน ที่ใช้ในลาวจะใช้อย่างกว้างขวางสำหรับผู้ที่มีผลงานโดดเด่นแต่ไม่ใช่เป็นผู้นำระดับประเทศ

หนังสือเล่มนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงตลอดชีวิตของท่านวีรชนสีทอง (ได้อุทิศแก่ประเทศชาติ ประชาชน เป็นผู้มีน้ำใจรักชาติอันสูงส่ง เป็นพนักงาน-นักรบผู้องอาจกล้าหาญ ของกองทัพลาวอิสระและกองทัพประชาชนลาวในปัจจุบัน จะเห็นว่า **แนวคิดที่อยู่เบื้องหลัง**ในการเขียนงานครั้งนี้ก็คือ **แนวคิดชาตินิยมและอุดมการณ์สังคมนิยม**เป็นสำคัญ

เป็นที่น่าสนใจว่า นอกเหนือจะมีหนังสือชีวประวัติของวีรชนสีทองแล้วยังพบว่าเรื่องราวของท่านสีทองยังได้รับการย้ำเตือนเพื่อชี้ชวนให้เยาวชนเห็นถึงความกล้าหาญและความเสียสละจนได้รับการยกย่องเป็นวีรชนแห่งชาติ ดังปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาลาวชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 บทที่ 34 "วีรชนสีทอง" ได้ถูกนำมาตีพิมพ์ที่น่าสนใจก็คือคำถามท้ายบทความว่า "1. ท่านสีทองมีกำเนิดที่ไหน 2. ในสมัยต่อต้านสีทองได้สมัครเป็นอะไร เพื่อ อะไร 3. ความองอาจกล้าหาญของสีทองแสดงออกอย่างไรบ้าง 4. ท่านสีทองได้รับการยกย่องอย่างไรบ้าง" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2009: 138-139)

4. **"นักรบแข่งขันแห่งชาติ"ลาว** เป็นอีกประเภทหนึ่งของการยกย่องในลาว จากการศึกษาพบว่า คำนี้ได้มีการประกาศใช้เป็นการครั้งแรกในการประชุมใหญ่นักรบแข่งขันทั่วประเทศครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 15-20 มกราคม ค.ศ.1956 ที่บ้านด่านเมืองไชย แขวงหัวพัน ในครั้งนั้นได้มีการคัดเลือกนักรบแข่งขันทั่วประเทศทั้งหมด 12 สหาย เป็นที่น่าสนใจว่าทั้ง 12 สหายไม่ได้มาจากสายนักรบเพียงอย่างเดียว หากแต่มาจากการเป็นผู้สืบทอดก็ได้รับการยกย่องในนามนี้ด้วยเช่นกัน และเป็นที่น่าสนใจว่าหนึ่งในนั้นท่านสีทองก็ได้รับการยกย่องและได้รับเหรียญไชอิสระชั้น 1 เพียงท่านเดียว (ส่วนนักรบท่านอื่นๆ ได้รับเหรียญไชอิสระชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3) ต่อมาวันที่ 27 ธันวาคม ค.ศ.1963 ที่ เมืองเวียงไซ แขวงหัวพัน ในครั้งนี้เอกสารของพรรคไม่สามารถระบุรายชื่อผู้ที่ได้รับการยกย่องได้ (คณะโฆษณามอบรมศูนย์กลางพรรค, 2004 : 752-753)

จากข้างต้นจะพบว่า นักรบแข่งขันแห่งชาติ นี้เป็นคำที่ใช้มาตั้งแต่เมื่อครั้งในช่วงการทำการปฏิวัติแล้ว อย่างไรก็ตาม ภายหลังสถาปนาเป็นสปป.ลาวได้สำเร็จ คำนี้ก็ยังคงมีอยู่ดังปรากฏในการจัดการประชุมใหญ่วีรชนและนักรบ

แข่งขันทั่วประเทศครั้งที่ 3 ค.ศ. 1979 ที่สโมสรคณะโฆษณามบรมศูนย์กลางพรรค บ้านหนองบอน เมืองไชยเชษฐา กำแพงนครเวียงจันทน์ ในการจัดประชุมครั้งนี้พบว่า คำที่ใช้ยกย่องบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่เคยใช้ในสมัยก่อนสถาปนาเป็น สปป.ลาว คำว่า “นักรบแข่งขันแห่งชาติ” กลับมีคำที่มีชั้นเหนือกว่า เพิ่มเข้ามาในการประชุมครั้งนี้ก็คือ คำว่า “วีรชนแห่งชาติ” ในส่วนของผู้ที่ได้รับการยกย่องเป็น “นักรบแข่งขันแห่งชาติ” ของการประกาศเกียรติคุณครั้งที่สามนี้พบว่า มีทั้งประเภทกรมกอง/แผนก/หมู่บ้าน/เมือง หรือที่เรียกว่า หมู่คณะและประเภทบุคคล (คล้ายกับการจัดระบบวีรชนแห่งชาติ) ตามข้อตกลงของประธานประเทศ เลขที่ 16/ปทพท ลงวันที่ 5/4/1979 ว่าด้วยการมอบเหรียญไชยอิสระ ชั้น 2 และประกาศให้นามยศนักรบแข่งขันแห่งชาติให้บรรดาพนักงาน นักรบ กรรมกร และประชาชนผู้มีผลงานดีเด่นรวมทั้งหมด 342 สหาย (ดูคณะโฆษณามบรมศูนย์กลางพรรค, 2004 : 766-790)

จะเห็นได้ว่า มีบุคคลที่ได้รับการยกย่องเป็นนักรบแข่งขันแห่งชาตินั้น มีเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ที่มีความรู้และได้ตีพิมพ์เผยแพร่แล้วเท่าที่พบขณะที่เขียนบทความนี้มีเพียงเล่มเดียว คือ **นักรบแข่งขันแห่งชาติ พลตรีสะไหว ไชยะเสนา** (ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2007) โดยสาขาวิทยาศาสตร์-การทหาร กระทรวงป้องกันประเทศเป็นผู้จัดทำ **จุดมุ่งหมาย**ของการตีพิมพ์หนังสือเล่มนี้คือ (2007: คำนำ) “...ตลอดชีวิตของสหายสะไหว ไชยะเสนาได้อุทิศให้แก่ประเทศชาติ เอาใจใส่ฝึกฝนหล่อหลอม ก่อสร้างตนผ่านการทดสอบใน **เปลวไฟสงคราม** จนกลายเป็นพนักงานหลักแหล่งของการปฏิบัติ นับแต่เป็น **พลทหารปฏิบัติก้าวขึ้นเป็นพลตรี**และได้รับนามยศเป็น “นักรบแข่งขันแห่งชาติ” คนหนึ่งในกำลังประกอบอาวุธกองทัพ ประชาชนลาว ด้วยเหตุนี้ เพื่อเป็นการศึกษาค้นคว้าพฤติกรรม ผลงานเคลื่อนไหวปฏิบัติและเพื่อให้ลูกหลานรุ่นสืบทอดได้รำเรียนแบบอย่างของนักรบปฏิวัตินั้น...”

สรุป อาจกล่าวได้ว่า หลังทศวรรษ 1980 งานเขียนทางประวัติศาสตร์ได้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ออกมาเป็นจำนวนมาก ทั้งประวัติศาสตร์ชาติ ประวัติศาสตร์พรรค ประวัติศาสตร์กองทัพ รวมทั้งประวัติศาสตร์ประเภทชีวประวัติ โดยเฉพาะชีวประวัติ “วีรชน” ผู้ที่มีบทบาทในการสร้างประวัติศาสตร์ ก็คือ พรรคประชาชน

ปฏิวัติลาวและรัฐ เป็นแกนหลัก ภายใต้แนวคิดแบบสังคมนิยม และสร้างอุดมการณ์ชาตินิยมที่น่าสนใจโดยเฉพาะงานเขียนประเภทชีวประวัติ พบว่า พรรคและรัฐมีบทบาทสำคัญในการกำหนดให้บุคคลใดสมควรได้รับการเขียนถึงในฐานะใดที่สำคัญที่มีการเขียนถึง ก็คือ ในฐานะ “วีรกษัตริย์” “วีรบุรุษ” “วีรชนแห่งชาติ” และ “นักรบแข่งขันแห่งชาติ” ที่มีบทบาทสำคัญ และการเขียนงานของท่านเหล่านั้นนอกจากเพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติของท่านเหล่านั้นแล้ว อย่างหนึ่งที่อยู่เบื้องในการผลิตงานก็คือ งานเขียนประวัติศาสตร์ประเภทชีวประวัติเป็นเครื่องมือของพรรคและรัฐอย่างหนึ่งเหมือนกับงานเขียนประวัติศาสตร์ประเภทอื่นๆ ก็คือช่วยย้ำความสำคัญของอุดมการณ์ชาตินิยมและแนวคิดสังคมนิยม สำหรับงานเขียนเกี่ยวกับผู้ที่มีความกล้าหาญและเสียสละของรัฐบาลปป.ลาว ผู้เขียนคาดว่าจะมีงานที่ถูกผลิตขึ้นและตีพิมพ์เผยแพร่ออกมาอีกมากมายอย่างแน่นอน

บรรณานุกรม

- กิตติรัตน์ สีนันทน์. (2549). **ประวัติศาสตร์นิพนธ์ลาวสมัยใหม่**
(ค.ศ.1975-ปัจจุบัน). วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาไทศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดาร์รัตน์ เมตตาริกานนท์. (2548). **ประวัติศาสตร์ลาวหลายมิติ**. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์เมืองโบราณ.
- ดาร์รัตน์ เมตตาริกานนท์. (2553). “งานเขียนทางประวัติศาสตร์ประเภท
ชีวประวัติใน ลาว : การศึกษาจากเอกสารช่วง ค.ศ.1975-ปัจจุบัน”
วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง. (6) 1 มกราคม-เมษายน หน้า 27-56.
- ดาร์รัตน์ เมตตาริกานนท์. (2554). “ไทยในสายตาของสปป.ลาว : สมัยสังคมนิยมค.ศ.1975-2010” **วารสารสมาคมประวัติศาสตร์**. (ฉบับที่ 33)
หน้า 3-35.
- เรย์โนลด์ส,เกร็ก เจ. (2533). **“โครงเรื่องของประวัติศาสตร์ไทย: ทฤษฎีและการปฏิบัติ”**ไทย ศึกษา : รวมบทความทางวิชาการเพื่อแสดงมุขิตาจิต
อาจารย์ พันเอกหญิงคุณนิจอน สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์ พรินติ้ง.

สีลา วีระวงส์. (2542). **เจ้าเพชรราชบรุณหเหล็กแห่งราชอาณาจักรลาว.**

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

สุธิดา ตันเลิศ. (2541). **ไกสอน พมวิหานกับพัฒนาการสังคมนิยมลาว.**

สารนิพนธ์อักษรศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อีแวนส์, แกรนท์. (2549). **ประวัติศาสตร์สังเขปประเทศลาว ประเทศกลาง
แผ่นดินใหญ่เอเชีย อาคเนย์.** (ดุซงึ่ เฮย์มอนด์, ผู้แปล) . เชียงใหม่
: สำนักพิมพ์ซิลด์เวอร์ม.

ภาษาลาว

กรมค้นคว้าประวัติศาสตร์. (1998). **ประวัติศาสตร์กองทัพประชาชนลาว
1945-1995.** เวียงจันทน์: โรงพิมพ์กองทัพ.

กระทรวงป้องกันประเทศ. (2009). **ชีวิตกับการเคลื่อนไหวปฏิวัติของสห
คำแสง สีวไล.** เวียงจันทน์: โรงพิมพ์ศึกษา.

_____. (2007). **นักรบแข่งขันแห่งชาติพลตรีสะไหว ไชยะเสนา.**
[ม.ป.ท.: ม.ป.พ.]

โกเบเลบ,เย. (1989). **โฮจิมินห์.** (เหลา เพ็ดจำพอน, ผู้แปล). มอสโคว์ :
สำนักพิมพ์ก้าวหน้า.

ไกสอน พมวิหาน. (1985). **นิพนธ์เลือกเฟ้น.** เวียงจันทน์: สำนักพิมพ์จำหน่าย
ส. ป. ป. ลาว.

_____. (1983). **ชาวหนุ่มจึงเป็นนกลินทรีย์ที่ป่วนกัณฑ์ต่อพายุ
ลมแดง จึงกลายเป็นสินไซของยุคสมัยพวกเขา.** เวียงจันทน์ :
โรงพิมพ์แห่งชาติ.

คณะกรรมการวิทยาศาสตร์สังคม. (1990). **ประธานโฮจิมินห์ระลึกวันเกิดครบ
รอบ 100 ปี.** เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.

คณะกรรมการวิทยาศาสตร์สังคมแห่งส.ป.ป.ลาว. (1989). **เจ้าสุภานุวงศ์ผู้นำ
ปฏิวัติ.** เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.

- คณะค้นคว้าเรียบเรียงประวัติศาสตร์มูนเชื้อทหารนครหลวงเวียงจันทน์. (2006).
วีรชนสีทอง. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์ดวงมาการพิมพ์.
- คณะโฆษณาวบรรมศูนย์กลางพรรค. (2006). **ประธานไกสอน พมวิหาน ผู้นำ
ที่เคารพรักของประชาชนบรรดาเผ่า**. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
_____. (2005). **ชีวิตและการกิจอันยิ่งใหญ่ของประธานไกสอน
พมวิหานวีรบุรุษของชาติลาว**. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
_____. (2005). **แนวคิดของประธานไกสอน พมวิหานในการสร้าง
และขยายระบอบประชาธิปไตยประชาชนตามเส้นทางสังคมนิยม**.
เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ
_____. (2005). **สปป.ลาว (30ปี) 1975-2005**. [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.]
_____. (2004ก). **สรุปสงครามประชาชนภายใต้การนำพาของพรรค
ประชาชนปฏิวัติลาว1945-1975**. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
_____. (2004). **ประธานสุภานุวง เชื้อเจ้า-ปัญญาชนผู้ยิ่งใหญ่
นักรักชาติ-นักปฏิวัติผู้กล้าแกร่ง ผู้นำดีเด่น-วีรบุรุษของชาติลาว**.
เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
_____. (2004). **แนวคิดชั้นนำของประธานคำไต สีพันดอนต่อภารกิจ
ปกป้องรักษาและพัฒนาประเทศชาติ**. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
คณะจัดตั้งศูนย์กลางพรรค. (2001). **คำโอโลมของประธานไกสอน พมวิหาน**.
เวียงจันทน์: โรงพิมพ์ศึกษา.
- คณะภาขาวรรณคดีและมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว. (2002).
ตามหารอยเจ้าอนุวงศ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). เวียงจันทน์: โรงพิมพ์ศึกษา.
- คณะรับผิดชอบสร้างหอพิพิธภัณฑไกสอน พมวิหาน. (1995). **คุณสมบัติของ
ประธานไกสอน พมวิหาน**. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์นครหลวงเวียงจันทน์.
- คำมี นาวตัวอย่าง. (2008). **ประธานไกสอน พมวิหาน ยืนยงคงตัวอยู่ในภารกิจ
ปฏิวัติอันยิ่งใหญ่ของประชาชนลาว บันทึาเผ่าตลอดไป**. เวียงจันทน์:
โรงพิมพ์ศึกษา.
- คำแสน เพ็ดสะหวัน. (2008). **ชีวิตกับการปฏิวัติ**. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.

- จ.วันสะเหลิม. (2006). ชีวิตและการเคลื่อนไหวของผู้เริ่มต้นเป็นประธานประเทศ
ในส.ป.ป.ลาว.วารสารลาวสร้างชาติ, 9 (15), 10-12.
- จันทอน เทียงเทบวงสา. (2007). “เสด็จแดง” บทกวีเกี่ยวกับบางตอนสำคัญ
ในชีวิตประวัติของประธานสุภานุวงศ์. เวียงจันทน์: สำนักพิมพ์วันนะสิน.
- จันทอน เทียงเทบวงสา. (2005). สิ้นไชยคู่ใหม่. เวียงจันทน์: สำนักพิมพ์วันนะสิน.
- ดวงไซ หลวงพะสี. (2008). สมเด็จพระเจ้าฟ้างุ้ม (พิมพ์ครั้งที่ 3). เวียงจันทน์:
โรงพิมพ์ร่วมมิตร.
- _____. (2008). 3 บุรุษเหล็กแห่งเมืองท่าแขก. เวียงจันทน์:
โรงพิมพ์ดวงมาการพิมพ์.
- _____. (2004). สมเด็จพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช (พิมพ์ครั้งที่ 3).
เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
- _____. (2003). บันทึกน้อยๆจากผู้นำที่ยิ่งใหญ่. เวียงจันทน์:
โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
- _____. (2001). สมเด็จพระเจ้าอนุวงศ์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). เวียงจันทน์
:โรงพิมพ์ร่วมมิตร.
- _____. (2001). เจ้ามะหาอุปะราตบุนคง (พิมพ์ครั้งที่3).เวียงจันทน์
:โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
- _____. (2000). 3 วีรกษัตริย์แห่งอาณาจักรลาวล้านช้าง. เวียงจันทน์
: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
- _____. (1997). ท่านนายพลบุนเนี่ยน คำอ้วน ชีวิตและการทำงาน.
เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
- _____. (1996). ท่านเพ็ชร์ ชุนละลึก ชีวิตและการทำงาน. ประธานคณะ.
ดวงมีไซ ปาวลีโกยา. (2008). ตงปาวท้อ ใจกล้า. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
- บุนมี กว้างมะนิวง. (2007).ชีวิตกับการปฏิบัติของบุนมี กว้างมะนิวัน.
เวียงจันทน์: โรงพิมพ์สี่สะพาน.
- บุนตา แสงดาว. (2005). หวนคืนเส้นทาง 35 ปี เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
- ประเลิด สีขานน. (2000). ศิลปินอาวุโสกับเสียงเพลงปฏิบัติ ประเลิด สีขานน .
เวียงจันทน์:โรงพิมพ์ศึกษา.

- พูน คำมุนเฮื่อง. (2008). **ลุงไกสอน พมวิหานและผู้นำบางท่าน**. เวียงจันทน์ : โรงพิมพ์สี่สะพาน.
- พุมิ วงวิจิต. (1987). **ความทรงจำของชีวิตเขาในขบวนการปฏิวัติแห่งประวัติศาสตร์ของประเทศลาว**.
เวียงจันทน์: สถาบันค้นคว้าวิทยาศาสตร์สังคม กระทรวงศึกษา.
- มะยูรี เหง้าสีวทันและเผยแพร่ เหง้าสีวทัน. (1988). **เจ้าอนุ 1767-1829 ประชาชนลาวและเอเชีย-อาคเนย์(เรื่องเก่า ปัญหาใหม่)**. เวียงจันทน์: สำนักพิมพ์จำหน่ายส.ป.ป.ลาว.
- เลนิน, ว.อี. (1986). **เห็ดน้อยแต่เห็ดดี**. มอสโคว์: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า.
- _____. (1982). **เกี่ยวกับการดึงดูดมหาชนเข้าในการปกครองรัฐ**. มอสโคว์: สำนักพิมพ์ก้าวหน้า.
- _____. (1981). **คำประกาศถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนผู้ออกแรงงานที่ถูกกดขี่**. มอสโคว์: สำนักพิมพ์ปะโลกะเล็ด.
- _____. (1981). **กองทัพปฏิวัติและรัฐบาลปฏิวัติ**. มอสโคว์: สำนักพิมพ์ปะโลกะเล็ด.
- _____. (1980). **เกี่ยวกับปัญหาชนชาติ บทความและคำปราศรัย**. มอสโคว์: สำนักพิมพ์ปะโลกะเล็ด.
- _____. (1980). **จะเริ่มต้นจากไหนก่อน?**. มอสโคว์: สำนักพิมพ์ปะโลกะเล็ด.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. (2009). **แบบเรียนภาษาลาวชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์ศึกษา.
- สถาบันการต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2002). **หวนคืนชีวิตการเคลื่อนไหวในขบวนการปฏิวัติชาติของท่านคำผาย บุปผา**. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.
- สถาบันการเมืองและการปกครองแห่งชาติ ห้องการค้นคว้าทฤษฎีและพฤติกรรม. (1999). **การเคลื่อนไหวปฏิวัติของประธานคำไต สีพันดอน (โดยสังเขป)**. เวียงจันทน์: โรงพิมพ์แห่งรัฐ.

สถาบันวิทยาศาสตร์สังคมแห่งชาติ สถาบันค้นคว้าประวัติศาสตร์. (2009).

ประธานสุภานุวงศ์ชีวิตและการเคลื่อนไหวปฏิวัติ. เจ้ฮั่น:
สำนักพิมพ์การเมืองแห่งชาติ
เวียดนาม. .

สถาบันค้นคว้าวิทยาศาสตร์สังคม. (1989). **ประวัติศาสตร์ลาว เล่ม 3 1893
ถึงปัจจุบัน.** เวียงจันทน์ : กระทรวงศึกษาและกีฬา สถาบันค้นคว้า
วิทยาศาสตร์สังคม.

สำนักพิมพ์วรรณศิลป์ของลาว. (2005). **สินไชยคใหม่ ประวัติของท่านไกสอน
พมวิหาน อุทิศแด่ วันเกิดประธานไกสอน พมวิหานครบรอบ 85 ปี.**
เวียงจันทน์:โรงพิมพ์หนุ่มสาว.

หนังสือพิมพ์เสียงประชาชน. (1982). **เสียงก้องของลัทธิวิรชนปฏิวัติ.**
เวียงจันทน์: สำนักพิมพ์จำหน่าย ส.ป.ป.ลาว.